

การพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการ
เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ใช้รูปแบบสหกิจศึกษาและการจัดการ
ศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (CWIE)

Development of the Bachelor of Arts Curriculum
Interdisciplinary Field of Study for Local Development
Use the Cooperative Education Model and
Cooperative and Work Integrated Education : (CWIE)

แดนวิชัย สายรักษา^{1*}, บุญชนะ ยี่สารพัฒน์², วารัฐ ส้วงวงศ์³ และมนัสวิน จิตตานนท์⁴
Danwichai Sairaksa^{1*}, Boonchana Yeesarapat², Wareerat Sangwong³
and Manatsawin Jittanon⁴

Received: October 31, 2024

Revised: March 28, 2025

Accepted: April 19, 2025

^{1,2,3}หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{1,2,3}Local Development Strategy Program, Maha Sarakham Rajabhat
University, Thailand

^{*}(E-mail Danwichai2020@gmail.com)

*Corresponding Author

²(E-mail Booncha2021@gmail.com)

³(E-mail VareeratSingwong@gmail.com)

⁴หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴Bachelor of Political Science Program, Political Science Major,
Maha Sarakham Rajabhat University

⁴ (E-mail teacher-politic@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างเครือข่ายสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (CWIE) 2) เพื่อพัฒนาและจัดทำหลักสูตร (มคอ.2) 3) เพื่อพัฒนาและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ (มคอ.3 หรือ มคอ.4) และ 4) เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้และนวัตกรรมการพัฒนาหลักสูตร (มคอ.2) ในรูปแบบ (CWIE) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำในสถานประกอบการ จำนวน 3 แห่ง จำนวน 15 คน เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1. ผลการสร้างเครือข่าย ได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการร่วมผลิตบัณฑิต และการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการ ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 องค์กร

2. ผลการพัฒนาและจัดทำหลักสูตร พบว่า ได้แผนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการสอนกับการทำงานของหลักสูตร ปีที่ 1-2 วิชาการศึกษาทั่วไป จำนวน 30 หน่วยกิต และวิชาแกน พร้อมกับรายวิชาเอกเลือกที่ผู้เรียนสนใจ ในชั้นปีที่ 1 และภาคฤดูร้อน ให้ได้ไม่น้อยกว่าจำนวน 42 หน่วยกิต ปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 รายวิชาแกน วิชาพื้นฐานวิชาชีพของหลักสูตร จำนวน 7 รายวิชา 21 หน่วยกิต ปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 6 รายวิชา เป็นลักษณะการศึกษาแบบสหกิจศึกษา ระบบมอดูล โดยการใช้ปัญหาเป็นฐาน และกรณีศึกษา จำนวน 18 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็นมอดูล ในแต่ละภาคการศึกษา จำนวน 2 มอดูล ดังนี้ มอดูลที่ 1 รู้และเข้าใจท้องถิ่น มอดูลที่ 2 แนวคิดการพัฒนาท้องถิ่น ปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 และ 2 รายวิชาเฉพาะด้านของหลักสูตร จำนวน 5 รายวิชา เป็นลักษณะการศึกษาแบบสหกิจศึกษา ระบบมอดูล โดยการใช้ปัญหาเป็น ฐาน และกรณีศึกษา ภาคเรียนละ จำนวน 15 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็นมอดูล ที่มีความสอดคล้องกับรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษา ๆ ละ 2 มอดูล ดังนี้ มอดูลที่ 3 บริหารงานในท้องถิ่น และ มอดูลที่ 4 พัฒนานวัตกรรมตามแผนแม่บท มอดูลที่ 5 การบูรณาการเพื่อ

การพัฒนาท้องถิ่น โมดูลที่ 6 สหวิทยาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

3. ผลการพัฒนาและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ได้ผลการพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน ประกอบด้วย หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาเฉพาะ

4. ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้และนวัตกรรมการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน พบว่า ได้หลักสูตร (มคอ.2) ในรูปแบบ (CWIE)

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร, แผนการจัดการเรียนรู้, สหกิจศึกษา

Abstract

This research aims to: 1) Establish a cooperative education network and integrate work-based education, 2) Develop and produce a curriculum (TQF 2), 3) Develop and produce lesson plans (TQF 3 or TQF 4), and 4) Synthesize knowledge and Innovations in curriculum development (TQF 2) in form (CWIE). The sample group consisted of leaders from three enterprises, totaling 15 individuals. The data analysis results indicated the following:

1. A memorandum of understanding has been made on the cooperation in graduate production and integrated education management between Maha Sarakham Rajabhat University and 3 local administrative organizations.

2. Results of curriculum development: An integrated work-based curriculum plan was developed for the first and second years, A total of 10 courses were created, comprising 30 credits, along with core and elective courses chosen by students in the first year and summer session, totaling no less than 42 credits. In the

second year, semester 1 includes core and foundational courses, with 7 courses totaling 21 credits, and in semester 2, 6 courses in (CWIE) system using module-based, problem-based, and case study approaches, totaling 18 credits. Each semester is divided into two modules as follows: Module 1 – Understanding Local Context, and Module 2 – Local Development Concepts. In the third year, semesters 1 and 2 focus on specialized courses, with 5 courses and 15 credits per semester, divided into modules corresponding to each semester's courses, including: Module 3 – Local Management, Module 4 – Innovation Development Following the Master Plan, Module 5 – Integration for Local Development, and Module 6 – Interdisciplinary Studies for Local Development.

3. Results of lesson plan development: The development outcomes for learning achievement were divided into general education and specific courses.

4. The results of the synthesis of knowledge and innovations for the development of integrated education management with work found that the curriculum (TQF 2) was obtained in the form of (CWIE).

Keywords: Curriculum development, Learning management plan, Cooperative education.

บทนำ

การจัดการศึกษาในยุคเดิม สถานศึกษาเป็นผู้จัดการเรียนการสอนเป็นหลักให้แก่ผู้ใช้บัณฑิตแต่ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนมีการเปลี่ยนแปลง

อย่างรวดเร็วในหลายรูปแบบ เนื่องจากได้รับอิทธิพลที่ส่งผลกระทบจากการพัฒนาเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด (disruptive technology) ซึ่งมีผลต่อการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนากำลังคนให้มีความสอดคล้องตามต้องการของประเทศ จะต้องปรับตัวให้ทันกับเทคโนโลยีและความก้าวหน้าของอินเทอร์เน็ต ที่ทำให้เกิดแหล่งเรียนรู้อีกมากมายมหาศาล ที่ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้ทุกที่ทุกเวลา ทั้งในอินเทอร์เน็ต ในชีวิตจริง สถานศึกษาจึงไม่ใช่แหล่งเรียนรู้หลักเพียงแหล่งเดียวอีกต่อไป และความรู้ที่อยู่ในสถานศึกษาอาจไม่เพียงพอต่อการทำงานในโลกอนาคต ซึ่งความรู้ที่สอนในสถานศึกษาอาจล้าสมัย หากรอให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาก่อนจึงจะมีโอกาสนำความรู้ออกมาใช้งาน เราจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ทันทีด้วยการเรียนควบคู่กับการทำงาน และเพื่อให้ผู้สอนในสถานศึกษารู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และสามารถผลิตบัณฑิตได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ดังนั้น การจัดหลักสูตรร่วมผลิตกับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต ด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริงในระหว่างการเรียนรู้ จะทำให้เกิดผลย้อนกลับไปยังผู้สอนถึงคุณภาพของผู้เรียน ว่ามีความรู้ทักษะและประสบการณ์เพียงพอ สามารถทำงานได้จริงหรือไม่เนื้อหาและวิธีการสอนของผู้สอน มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่ ซึ่งมีผลทำให้ผู้สอนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกอีกทางหนึ่งด้วย หากระบบการจัดการศึกษาของประเทศไม่มีการเปลี่ยนแปลง ให้สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศได้จะเกิดความสูญเสียทางการศึกษา ทั้งในเชิงการลงทุนด้านงบประมาณระยะเวลา และส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในที่สุด (เครือข่ายสหกิจศึกษาภาคใต้ตอนบน, 2561)

การจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน คือ การจัดการเรียนการสอนผสมผสานระหว่างความรู้ทางทฤษฎีที่ได้จากการเรียนในห้องเรียน กับประสบการณ์การทำงาน หรือฝึกปฏิบัติทางวิชาชีพนอกห้องเรียน ซึ่งเป็น

ส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตรที่ต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมของการทำงานจริง งานที่ฝึกปฏิบัติต้องเป็นงานที่มีคุณภาพหรือสามารถพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาได้ โดยสถาบันการศึกษามีการเชื่อมโยงโลกการศึกษากับภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมเข้าด้วยกันทำให้เกิดความร่วมมือ ประกอบด้วย สถานศึกษา สถานประกอบการ องค์กรวิชาชีพ อีกทั้งสถานประกอบการและสถาบันอุดมศึกษา ยังได้รับประโยชน์ในเชิงความร่วมมือและการพัฒนาปรับปรุงงาน และหลักสูตร นอกจากนั้นการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงานยังหมายถึง การรวมกันระหว่างเรียนรู้เชิงทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติโดยใช้การเรียนรู้ทฤษฎี (Formal- Learning) กับกระบวนการฝึกปฏิบัติด้วยการทำงานที่มีประสิทธิภาพ (Productive - Work) จึงเป็นระบบหนึ่งของการสร้างความรู้จากแหล่งความรู้หลาย ๆ แหล่ง การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่ช่วยให้นักศึกษามีโอกาสในการประยุกต์ความรู้ ทักษะการทำงาน และทักษะเฉพาะ ที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ สอดคล้องกับในสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันที่มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว และแข่งขันทางการค้าและเทคโนโลยีส่งผลให้สถาบันการศึกษาต้องมีการปรับตัว เพื่อให้เป็นตามสภาวะเศรษฐกิจและกลไกของตลาด ซึ่งมหาวิทยาลัยมีหน้าที่ในการผลิต และพัฒนากำลังคนออกสู่ตลาดแรงงาน ต้องหากกลยุทธ์ต่าง ๆ มาใช้ เพื่อพัฒนาในด้านการศึกษาของบัณฑิตที่จะก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงาน มหาวิทยาลัยต้องผลิตบัณฑิตให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานหรือผู้ใช้บัณฑิตให้มากขึ้น ซึ่งสถาบันการศึกษาหลาย ๆ แห่ง จึงต้องพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาให้ครอบคลุมทุกด้านในศาสตร์ สาขา คณะวิชานั้น เพื่อตอบสนองความต้องการผู้ใช้บัณฑิต รวมถึงการเตรียมความพร้อมก่อนการทำงานการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน เป็นแนวทางที่ช่วยให้นักศึกษามีประสบการณ์ในการนำความรู้ ทักษะการทำงาน ที่นักศึกษาได้เรียนรู้จากในห้องเรียนตามศาสตร์วิชาชีพที่เรียนมาทดลองใช้ในสถานที่ปฏิบัติงานก่อนการสำเร็จการศึกษา อีกทั้งองค์กรผู้ใช้บัณฑิตและมหาวิทยาลัยยังสามารถ

ร่วมมือกันพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

การจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน นักศึกษาจะมีความรู้และเข้าใจกระบวนการเรียนการสอนและหลักสูตรที่จะฝึกตนเองให้มีความพร้อมในการพัฒนาศักยภาพมากขึ้น มีทักษะในการเชื่อมโยงและบูรณาการความรู้เข้ากับการทำงานให้เกิดความเชี่ยวชาญ ได้รับโอกาสจ้างงานหลังสำเร็จการศึกษา ด้านสถานประกอบการได้นักศึกษาที่มีศักยภาพและสามารถทำงานให้หน่วยงานอย่างเต็มที่ และเป็นกระบวนการของการคัดเลือกพนักงานและใช้เวลาในการฝึกพนักงานน้อยลง

ในปัจจุบันนักศึกษาต้องคิดเป็น ทำได้ ออกไปทำงานได้ เข้าใจบริบทของอาชีพตนเอง นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่เรียนมาไปใช้ได้จริงมากกว่าที่จะเรียนเพื่อสอบ จึงต้องมิกซ์การเรียนการสอนหลากหลายวิธี ทั้งนี้จึงมีการให้สถานประกอบการผู้ใช้บัณฑิตสามารถมากำหนดหัวข้อโครงงาน หรือหัวข้อวิจัยรวมถึงเป็นกรรมการให้แสดงความเห็น ตีชม เพื่อที่จะให้นักศึกษาได้ข้อมูลการตีชมในส่วนต่าง ๆ ของประสบการณ์จริงตามศาสตร์หรือสายงานที่จะต้องไปประกอบอาชีพจริงในอนาคต สำหรับการพัฒนาในส่วนที่บกพร่องก่อนการเริ่มทำงานจริงเมื่อสำเร็จการศึกษามากกว่าที่จะเป็นหัวข้อโครงงาน หรือหัวข้อวิจัยที่อาจารย์คิดขึ้น ซึ่งหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เป็นหลักสูตรใหม่ โดยนำรายวิชาบางรายวิชาปรับปรุงจากสาขาวิชาสังคมศาสตร์ สาขาพัฒนาชุมชน และสาขาการพัฒนท้องถิ่น มาเป็นแนวทางในการบูรณาการเรียนกับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Education : CWIE)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างเครือข่ายสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (CWIE) ของหลักสูตร กับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

2. เพื่อพัฒนาและจัดทำหลักสูตร (มคอ.2) ในรูปแบบสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (CWIE)

3. เพื่อพัฒนาและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ (มคอ.3 หรือ มคอ.4) ในสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (CWIE)

4. เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้และนวัตกรรมการพัฒนาหลักสูตร (มคอ.2) ในสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (CWIE)

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Mixed Methods) /แบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) /เชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้นำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น 15 คน จำนวน 3 องค์กร ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม และเทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอหนองสูง จังหวัดกาฬสินธุ์

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น 15 คน จำนวน 3 องค์กร ะ ละ 5 คน

1.3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 5 คน และกลุ่มทดลองนำร่องในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ กรรมการวิพากษ์หลักสูตร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย : เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็น

ชนิดแบบสอบถามรายการเห็นด้วย กับไม่เห็นด้วย

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแบบสอบถามชนิดปลายเปิด เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับแบบสอบถามชนิดปลายเปิดเกี่ยวกับการพัฒนาและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ (มคอ.3 หรือ มคอ.4) ร่วมกับสถานประกอบการในสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (CWIE) ได้

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะองค์ความรู้และนวัตกรรม การพัฒนาหลักสูตร (มคอ.2) ในสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (CWIE)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล: (1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เพื่อขอเก็บข้อมูลจากผู้นาองค์กรปกครองท้องถิ่น (2) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยกับผู้นาองค์กรปกครองท้องถิ่น จำนวน 3 แห่ง ด้วยตนเอง (3) ในกรณีที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างไม่ครบ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างซ้ำอีกครั้ง (4) นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ต่อไป (5) ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มเป้าหมายด้วยคำถามปลายเปิด เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน ตามประเด็นที่ผู้ศึกษาที่กำหนดไว้ จนครบทุกประเด็น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล: วิเคราะห์ข้อมูลสหกิจศึกษาและการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ (1) วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการพัฒนาในสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (2) การวิเคราะห์การพัฒนาในสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน โดยวิเคราะห์เนื้อหา (3) การวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ (มคอ.3 หรือ มคอ.4) ในสหกิจ

ศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (4) วิเคราะห์ข้อเสนอ
แนะองค์ความรู้และนวัตกรรมการพัฒนาในสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษา
เชิงบูรณาการกับการทำงานใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา

1. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ 1) อบต.หนองทุ่ม อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม 2)
องค์การบริหารส่วนตำบลโพน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ 3) เทศบาลตำบล
หนองบัว อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ
การร่วมผลิตบัณฑิตและการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน
กับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กับ 3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. การพัฒนาและจัดทำหลักสูตร พบว่า การได้มาของหลักสูตร มคอ.
2 ในลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ได้แก่ การประชุมกลุ่มย่อยในสาขาวิชา การประชุม
ระดับคณะ การประชุมวิชาการ และการวิพากษ์หลักสูตร ตามลำดับ พบว่า การ
จัดรายวิชา ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แผนการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการสอนกับการทำงานของหลักสูตร
ปีการศึกษาที่ 1-2

ปีที่ 1	ภาคเรียนที่ 1		
หมวดวิชา	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต
วิชาศึกษาทั่วไป	1. กลุ่มวิชาภาษาและสื่อสาร		
บัณฑิตพันธุ์ใหม่	xx-xxx	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามสถานการณ์	3
	xx-xxx	ภาษาต่างประเทศและวัฒนธรรมทางภาษา	3
	xx-xxx	การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร	3
	2. กลุ่มวิชาคุณค่าและทักษะชีวิต		
	xx-xxx	ศิลป์และศาสตร์ในการสร้างความสุข	3
	xx-xxx	ทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21	3
	3. กลุ่มวิชาสหวิทยาการสังคม		
	xx-xxx	ภูมิสังคมกับการพัฒนาท้องถิ่น	3
	xx-xxx	สังคมและกฎหมาย	3
รวม			21
ปีที่ 1	ภาคเรียนที่ 2		
หมวดวิชา	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต
วิชาศึกษาทั่วไป	4. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อชีวิต		
บัณฑิตพันธุ์ใหม่	xx-xxx	คุณภาพชีวิตและความสุข	3
	xx-xxx	ชีวิตในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล	3
	xx-xxx	ทักษะการเรียนรู้กับการแก้ปัญหาแบบบูรณาการ	3
วิชาแกน	30-001	สถิติสำหรับวิจัยเบื้องต้น	3
	30-002	ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	3
วิชาเลือก	-	วิชาเลือก-1	3
	-	วิชาเลือก-2	3
รวม			21

จากตารางที่ 1 แผนการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการสอนกับการทำงาน
ของหลักสูตร ปีการศึกษาที่ 1-2 จำนวน 4 กลุ่มวิชา ประกอบด้วย 1) กลุ่มวิชา

ภาษาและสื่อสาร 2) กลุ่มวิชาคุณค่าและทักษะชีวิต 3) กลุ่มวิชาสหวิทยาการ สังคม 4) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อชีวิต จำนวน 10 รายวิชา จำนวน 30 หน่วยกิต และวิชาแกน พร้อมกับรายวิชาเอกเลือกที่ผู้เรียนสนใจ ชั้นปีที่ 1 และภาคฤดูร้อน ให้ได้ไม่น้อยกว่าจำนวน 42 หน่วยกิต จัดกิจกรรมเรียนรู้ การทำงานของคนในอาชีพ ด้วยการกำหนดประสบการณ์ก่อนการศึกษา เพื่อ สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนและมีความเข้าใจสภาพการทำงานจริงในอนาคต

ตารางที่ 2 แผนการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการสอนกับการทำงานของหลักสูตร ปริญญาตรี 2 ภาคเรียนที่ 1

ปีที่ 2	ภาคเรียนที่ 1		
หมวดวิชา	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต
วิชาแกน	30-003	กฎหมายและข้อบัญญัติ การเมืองภาคประชาสังคมท้องถิ่น	3
	30-004	กฎหมายและการเมืองการปกครองของไทย	3
วิชาพื้นฐาน วิชาชีพ	30-201	การวิเคราะห์สถานการณ์โลกกับการพัฒนาท้องถิ่น	3
	30-202	วิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น	3
	30-203	ภาวะผู้นำยุคใหม่ในการบริหารและพัฒนาท้องถิ่น	3
	30-204	การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน	3
	30-205	เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตในท้องถิ่น	3
รวม			21

จากตารางที่ 2 จัดให้ผู้เรียนลงทะเบียนรายวิชาแกน วิชาพื้นฐานวิชาชีพ ของหลักสูตร จำนวน 7 รายวิชาในชั้นเรียนและผ่านระบบออนไลน์ จำนวน 21 หน่วยกิต

ตารางที่ 3 แผนการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการสอนกับการทำงานของหลักสูตร ปีการศึกษาที่ 2 ภาคเรียนที่ 2

ปีที่ 2	ภาคเรียนที่ 2		
	Module ที่ 1 รู้และเข้าใจท้องถิ่น		
หมวดวิชา	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต
วิชาพื้นฐาน วิชาชีพ	30-301	การจัดการองค์กรเพื่อการพัฒนาและการสร้างเครือข่าย (CWIE)	3
วิชาเฉพาะ ด้าน	30-302	การศึกษาบริบทและนวัตกรรมท้องถิ่น (CWIE)	3
	30-303	ภูมิปัญญากับการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่น (CWIE)	3
	Module ที่ 2 แนวคิดการพัฒนาท้องถิ่น		
	30-304	การจัดการและประเมินโครงการ (CWIE)	3
	30-305	การพัฒนายกระดับนวัตกรรมท้องถิ่นสู่สากล (CWIE)	3
	30-306	การฝึกอบรมวิทยากรกระบวนการเพื่อการพัฒนา (CWIE)	3
รวม			18

จากตารางที่ 3 จัดให้ผู้เรียนลงทะเบียนรายวิชาพื้นฐานวิชาชีพ วิชาเฉพาะด้านของหลักสูตร จำนวน 6 รายวิชา เป็นลักษณะการศึกษาแบบสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน ระบบมอดูล โดยการใช้ปัญหาเป็นฐาน และกรณีศึกษา จำนวน 18 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็นมอดูล ที่มีความสอดคล้องกับรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษา จำนวน 2 มอดูล ดังนี้ 1) รู้และเข้าใจท้องถิ่น 2) แนวคิดการพัฒนาท้องถิ่น

ตารางที่ 4 แผนการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการสอนกับการทำงานของหลักสูตร
ปีการศึกษาที่ 3 ภาคเรียนที่ 1

ปีที่ 3	ภาคเรียนที่ 1		
	Module ที่ 3 บริหารงานในท้องถิ่น		
หมวดวิชา	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต
วิชาเฉพาะ ด้าน	30-307	การบริหารจัดการและการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่น (CWIE)	3
	30-308	การบริหารจัดการสุขอนามัยและสวัสดิการท้องถิ่น (CWIE)	3
	30-309	การบริหารจัดการทางการเงินการคลังองค์กรท้องถิ่น (CWIE)	3
	Module ที่ 4 พัฒนานวัตกรรมตามแผนแม่บท		
	30-310	นโยบายสาธารณะสำหรับการพัฒนาท้องถิ่น (CWIE)	3
	30-311	การจัดทำแผนและพัฒนาแผนแม่บทท้องถิ่น (CWIE)	3
รวม			15

จากตารางที่ 4 จัดให้ผู้เรียนลงทะเบียนรายวิชาเฉพาะด้านของหลักสูตร
จำนวน 5 รายวิชา ในปีการศึกษาที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 เป็นลักษณะการศึกษาแบบ
สหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (CWIE) ระบบมอ
ดูล โดยการใช้ปัญหาเป็นฐาน และกรณีศึกษา จำนวน 15 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็น
มอดูล ที่มีความสอดคล้องกับรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษา จำนวน 2 มอดูล
ดังนี้ มอดูลที่ 3 บริหารงานในท้องถิ่น และ มอดูลที่ 4 พัฒนานวัตกรรมตามแผน
แม่บท

ตารางที่ 5 แผนการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการสอนกับการทำงานของหลักสูตร ปีการศึกษาที่ 3 ภาคเรียนที่ 2

ปีที่ 3	ภาคเรียนที่ 2		
	Module ที่ 5 การบูรณาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น		
หมวดวิชา	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต
วิชาเฉพาะ ด้าน	30-312	การบูรณาการทางอาชีพหลัก อาชีพรอง อาชีพเสริมในท้องถิ่น (CWIE)	3
	30-313	การบูรณาการทางวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้ากับการพัฒนา (CWIE)	3
	30-314	การบูรณาการจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวชุมชนท้องถิ่น (CWIE)	3
	Module ที่ 6 สหวิทยาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น		
	30-315	สัมมนาปัญหา ถอดบทเรียนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (CWIE)	3
	30-316	การเตรียมความพร้อมสหกิจศึกษา (CWIE)	3
รวม			15

จากตารางที่ 5 จัดให้ผู้เรียนลงทะเบียนรายวิชาเฉพาะด้านของหลักสูตร จำนวน 5 รายวิชา ในปีการศึกษาที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 เป็นลักษณะการศึกษาแบบสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (CWIE) ระบบมอดูล โดยการใช้ปัญหาเป็นฐาน และกรณีศึกษา จำนวน 15 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็นมอดูล ที่มีความสอดคล้องกับรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษา จำนวน 2 มอดูล ดังนี้ มอดูลที่ 5 การบูรณาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มอดูลที่ 6 สหวิทยาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

3. การพัฒนาและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยผลลัพธ์การเรียนรู้ นั้นเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่จำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนในสภาพจริง เช่น กำหนดตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ ต่อมาจึงกำหนดแนวทางการ

ประเมินผลการเรียนรู้ที่จะวัดและประเมินผลได้อย่างไร ว่าผู้เรียนได้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนด แล้ว จึงกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้การบูรณาการกับการทำงานที่เหมาะสมกับผลลัพธ์การเรียนรู้และแนวทางการจัดแผนการเรียนรู้ในรายวิชา ได้ผลการพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน ประกอบด้วย หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาเฉพาะ

4. สังเคราะห์องค์ความรู้และนวัตกรรมการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน พบว่า ได้หลักสูตร (มคอ.2) ในสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Education : CWIE) โดยมีรูปแบบและวิธีการเรียนการสอนมีหลายรูปแบบ โดยให้ผู้สอนพิจารณาบริบทของผู้เรียนและเลือกใช้แนวทางการสอนให้เหมาะสม ดังนี้ การบรรยาย การอภิปราย (Lecture, Discussion) การสอนแบบสัมมนา (Seminar) การสอนโดยใช้การอุปนัย (Inductive) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) ภาคสนาม (Field Teaching) การศึกษาดูงาน / การไปทัศนศึกษา (Study Visit / Field Trip) การฝึกปฏิบัติ (Practice) การฝึกงาน (รวมถึงการฝึกสอน) Job Training (Including Coaching) การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research - Based Instruction) การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - Based Instruction) การศึกษาค้นคว้าโดยอิสระ (Independent Study) การเรียนรู้จากบุคคลต้นแบบ/ปราชญ์ (Learning from Masters/Philosophers) การระดมสมอง (Brain Storming) การสรุปประเด็นสำคัญ หรือการนำเสนอผลของการสืบค้นที่ได้รับมอบหมาย (Summarization or Presentation of Assignment) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self - Learning) และกิจกรรม (Activities) ตามความเหมาะสมของรายวิชา ทั้งนี้จะเน้นกลยุทธ์การสอนแบบการบรรยาย อภิปราย ร่วมกันในชั้นเรียน การแสดงบทบาทสมมติ การวิเคราะห์ปัญหาหรือปรากฏการณ์ ในสังคมร่วมกันในชั้นเรียน

สรุปผล

การศึกษาวิจัยสามารถนำมาสรุปได้ดังนี้ 1) ผลการสร้างเครือข่าย ได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการร่วมผลิตบัณฑิตและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กับ 3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 2) ผลการพัฒนาและจัดทำหลักสูตร พบว่า ได้แผนการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการสอนกับการทำงานของหลักสูตร ปีที่ 1-2 ให้ได้ไม่น้อยกว่าจำนวน 42 หน่วยกิต ปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 รายวิชาแกน วิชาพื้นฐานวิชาชีพของหลักสูตร จำนวน 7 รายวิชา จำนวน 21 หน่วยกิต ปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 6 รายวิชา เป็นลักษณะการศึกษาแบบสหกิจศึกษา ระบบมอดูล โดยการใช้ปัญหาเป็นฐาน และกรณีศึกษา จำนวน 18 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็นมอดูล ในแต่ละภาคการศึกษา จำนวน 2 มอดูล ดังนี้ มอดูลที่ 1 รู้และเข้าใจท้องถิ่น มอดูลที่ 2 แนวคิดการพัฒนาท้องถิ่น ปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 และ 2 รายวิชาเฉพาะด้านของหลักสูตร จำนวน 5 รายวิชา เป็นลักษณะการศึกษาแบบสหกิจศึกษา ระบบมอดูล โดยการใช้ปัญหาเป็นฐาน และกรณีศึกษา ภาคเรียนละ จำนวน 15 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็นมอดูล ที่มีความสอดคล้องกับรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษา ๆ ละ 2 มอดูล ดังนี้ มอดูลที่ 3 บริหารงานในท้องถิ่น และ มอดูลที่ 4 พัฒนานวัตกรรมตามแผนแม่บท มอดูลที่ 5 การบูรณาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มอดูลที่ 6 สหวิทยาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น 3) ผลการพัฒนาและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ได้ผลการพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน ประกอบด้วยหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาเฉพาะ และ 4) ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้และนวัตกรรมการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน พบว่า ได้หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (มคอ.2) ในรูปแบบ (CWIE)

อภิปรายผล

1. การสร้างเครือข่าย ได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการร่วมผลิตบัณฑิตและการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงานกับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามได้ เป็นเครือข่ายที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพุ่ม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดมหาสารคาม 2) องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ 3) เทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้วยเหตุผลที่ทั้ง 3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรที่ผู้วิจัยได้รับการทุนการดำเนินโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมตำบลแบบบูรณาการ (1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กับ องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ และโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมหลังโควิดด้วยยุทธศาสตร์ BCG: U2T for BCG and Regional Development มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กับทั้ง 3 ตำบล จึงทำให้มีความสัมพันธ์และสามารถสร้างเครือข่ายได้ และสามารถจัดทำ MOU ระหว่างสถานประกอบการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เกี่ยวกับสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Education : CWIE) ของหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ภารดี อนันต์นาวิ (2551) ได้กล่าวว่า ผู้นำเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับของกลุ่มและมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่ม โดยอาศัยอำนาจหน้าที่หรือการกระทำของตนในการชักจูงหรือชี้นำสมาชิกให้ปฏิบัติตาม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตราพร ลีละวัฒน์ (2559) พบว่า การประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินงานสหกิจศึกษา 3 ด้าน คือ การได้งานทำของบัณฑิต การมีเครือข่ายกับสถานประกอบการเพิ่มขึ้น และมหาวิทยาลัยศรีปทุมได้รับการยอมรับในระดับชาติ ผลจากกระบวนการ ดังกล่าวมหาวิทยาลัยมีบัณฑิตมีอาชีพที่มีคุณภาพ มีความ

สามารถตรงตามความต้องการของตลาดงาน และสามารถทำงานได้ทันทีหลังสำเร็จการศึกษา

2. การพัฒนาและจัดทำหลักสูตร การได้มาของหลักสูตร มคอ.2 ในลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ได้แก่ การร่างและการวิพากษ์หลักสูตร เป็นลักษณะการประชุมกลุ่มย่อยในสาขาวิชา การประชุมระดับคณะ การประชุมวิชาการ ซึ่งส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่าหลักสูตรมีความสำคัญต่อการกำหนดมาตรฐานและคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับความสำคัญของ สันต์ ธรรมบำรุง (2527) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ 9 ประการ คือ 1) หลักสูตร เป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง 2) หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติ 3) หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาล หรือเป็นธรรมนูญในการจัดการศึกษา เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม 4) หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐแก่สถานศึกษาอีกด้วย 5) หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา ที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุม ดูแลติดตามให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย 6) หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา 7) หลักสูตรจะกำหนดและลักษณะรูปร่างของสังคมในอนาคตได้ว่า จะเป็นไปในรูปแบบใด 8) หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ผล 9) หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จของประเทศ

เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศไทยจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงย่อมได้กำลังที่มีประสิทธิภาพสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของณฤมล เพ็ชรสุวรรณ และรุจิร ภูสาระ (2558) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยวิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหารายวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยเน้นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร โครงสร้างของหลักสูตรประกอบด้วยหมวดวิชาพื้นฐานไม่น้อยกว่า 22 หน่วยกิต โดยเน้นกลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ 8-12 หน่วยกิต กลุ่มวิชา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ 6-12 หน่วยกิต กลุ่มวิชา มนุษยศาสตร์ 3-9 หน่วยกิต กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 3-9 หน่วยกิต หมวดวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 52 หน่วยกิต กลุ่มวิชาแกนไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต กลุ่มวิชาชีพ บังคับไม่น้อยกว่า 28 หน่วยกิต กลุ่มวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรีไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต และกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่น้อยกว่า 120 ชั่วโมง รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 80-90 หน่วยกิต ผลการประเมินความเป็นไปได้ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ ความต้องการกำลังคนเชิงคุณภาพของสถานประกอบการ และมีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

3. การพัฒนาและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยผลลัพธ์การเรียนรู้ นั้นเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่จำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนในสภาพจริง เช่น กำหนดตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ ซึ่งกำหนดแนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ที่จะวัดและประเมินผลได้ ว่าผู้เรียนได้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตาม

ที่กำหนดแล้ว ได้กำหนดแผนการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้การบูรณาการกับการทำงานที่เหมาะสมกับผลลัพธ์การเรียนรู้และแนวทางการจัดแผนการเรียนรู้ในรายวิชา ได้ผลการพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน ประกอบด้วย หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาเฉพาะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยนันต์ ไชยเสน (2560) พบว่า นักศึกษาสามารถแสดงศักยภาพในการดำเนินงานเป็นทีม ลงมือปฏิบัติจริงด้วยความเข้าใจหลักการบริหารจัดการร้านอาหารพื้นฐานได้ในระดับที่ดี ความร่วมมือของนักศึกษา อาจารย์ สาขาวิชา มีส่วนสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมการสอนรูปแบบใหม่ของคณะ แต่กระบวนการจัดการเรียนการสอนยังมีข้อจำกัดเพราะโครงสร้างรายวิชากำหนดให้สอนเชิงทฤษฎีอย่างเดียว ทำให้นักศึกษาต้องลงทะเบียนเรียนหลายวิชาต่อภาคการศึกษา ส่งผลให้ภาระขาดความสมดุลและไม่สามารถทุ่มเทให้กับทีมได้เต็มความสามารถ ดังนั้น คณะ สาขาวิชา ฝ่ายสนับสนุนวิชาการและผู้สอน ควรมีการวางแผนร่วมกันเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา และคณะควรมีการบูรณาการร่วมกับกลุ่มวิชาชีพเฉพาะด้าน และกลุ่มวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มโอกาสการบูรณาการข้ามสาขา เกิดประสบการณ์และมุมมองการทำงานในอนาคตที่กว้างเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น การสอนแบบบูรณาการควบคู่การทำงานช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์สู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สาขาการบริการอย่างมีคุณภาพ และยั่งยืน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อลงกต ยะไวยทย์ และคณะ (2562) ผลการศึกษาและสร้างสภาวะแวดล้อมการเรียนรู้ด้วยการทำงานในสภาพจริงของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การเรียนกับการทำงาน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมการ 2) การเรียนการสอนในสภาพจริงด้วยการทำงาน 3) การให้คำปรึกษาในสภาพจริง 4) การพัฒนาการของผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด 5) การประเมินผลการดำเนินงานและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และ 6) ผลลัพธ์การเรียนรู้ของ ผู้เรียนจากการทำงาน โดยผลการประเมินระบบการจัดสภาวะแวดล้อมการเรียนรู้ด้วยการทำงานในสภาพ

จริงทั้งนักศึกษาและพี่เลี้ยงในสถานประกอบที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาอยู่ในระดับมาก

4. สังเคราะห์องค์ความรู้และนวัตกรรมการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน พบว่า ได้หลักสูตร (มคอ.2) ในสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Education : CWIE) โดยมีรูปแบบและวิธีการเรียนการสอนมีหลายรูปแบบ โดยที่ผู้สอนต้อง พิจารณาบริบทของผู้เรียนและเลือกใช้แนวทางการสอนให้เหมาะสม ดังนี้ การบรรยาย การอภิปราย การสอนแบบสัมมนา การสอนโดยใช้การอุปนัย การใช้กรณีศึกษา ทัศนศึกษา การศึกษาดูงาน / การไปทัศนศึกษา การฝึกปฏิบัติ การฝึกงาน (รวมถึงการฝึกสอน) Job Training (Including Coaching) การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การศึกษาค้นคว้าโดยอิสระ การเรียนรู้จากบุคคลต้นแบบ/ปราชญ์ การระดมสมอง การสรุปประเด็นสำคัญ หรือการนำเสนอผลของการสืบค้นที่ได้รับมอบหมาย การเรียนรู้ด้วยตนเอง และกิจกรรม ตามความเหมาะสมของรายวิชา ทั้งนี้จะเน้นกลยุทธ์การสอนแบบการบรรยาย อภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน การแสดงบทบาทสมมุติ การวิเคราะห์ปัญหาหรือปรากฏการณ์ในสังคมร่วมกันในชั้นเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตราพร ลีละวัฒน์ (2559) พบว่า มหาวิทยาลัยศรีปทุมใช้กระบวนการสร้างบัณฑิตให้เป็นมืออาชีพด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) หลักสูตร ทุกหลักสูตรมีการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) โดยใช้ รูปแบบสหกิจศึกษา (Cooperative education) และการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักศึกษาสหกิจศึกษา 2) การติดตามการจัดการสหกิจศึกษาจากนโยบายตามแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยที่เน้นสร้างบัณฑิตให้เป็นนักปฏิบัติมืออาชีพทุกสาขาวิชา การรายงานผลการดำเนินงานสหกิจศึกษาจากผู้เกี่ยวข้องผ่านแบบฟอร์มใน ระบบออนไลน์ของมหาวิทยาลัย และการติดตามการนิเทศของอาจารย์นิเทศตามมาตรฐาน และ 3) การประเมินผลความสำเร็จ

ของการดำเนินงานสหกิจศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยนันต์ ไชยเสน (2560) ผลการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาสามารถแสดงศักยภาพในการดำเนินงานเป็นทีม ลงมือปฏิบัติจริงด้วยความเข้าใจหลัก บริหารจัดการร้านอาหารพื้นฐานได้ในระดับที่ดี ความร่วมมือของนักศึกษา อาจารย์ สาขาวิชา มีส่วนสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมการสอนรูปแบบใหม่ของคณะ แต่กระบวนการจัดการเรียนการสอนยังมีข้อจำกัดเพราะโครงสร้างรายวิชากำหนดให้สอนเชิงทฤษฎีอย่างเดียว ทำให้นักศึกษาต้องลงทะเบียนเรียนหลายวิชา ต่อภาคการศึกษา ส่งผลให้ภาระขาดความสมดุลและไม่สามารถทุ่มเทให้กับทีมได้เต็มความสามารถ ดังนั้น คณะ สาขาวิชา ฝ่ายสนับสนุนวิชาการ และผู้สอน ควรมีการวางแผนร่วมกันเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา และคณะควรมีการบูรณาการร่วมกับกลุ่มวิชาชีพเฉพาะเลือกและกลุ่มวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มโอกาสการบูรณาการข้ามสาขา เกิดประสบการณ์และมุมมองการทำงานในอนาคตที่กว้างเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการสอนแบบบูรณาการควบคู่การทำงานช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์สู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สาขาการบริการอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1. หลักสูตรแบบสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน ควรเน้นที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน มากกว่ากระบวนการ กระบวนการเรียนรู้จะเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตโดยตรง ผู้เรียนกลุ่มเดียวกันแต่ต้องการผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแตกต่างกัน มากกว่าการผลิตบัณฑิตแบบอุดมคติ แต่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานได้จริง

1.2. หลักสูตรแบบสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการ

กับการทำงาน ไม่มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ตายตัว ดังนั้น ควรการจัดการเรียนการสอนที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา เพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การสร้างเกณฑ์หรือข้อกำหนดต่าง ๆ เพื่อควบคุมและให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม อาจเป็นปัจจัยฉุดรั้งการพัฒนากำลังคนของประเทศไทย ที่ไม่สามารถแข่งขันได้กับประเทศอื่น ๆ ในโลก

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรทำการวิจัยติดตามผลประเมินผลการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานในภาพรวมของหลักสูตร

2.2. ทำการวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน แบบรายวิชาของหลักสูตร

บรรณานุกรม

- จิตรภาพร ลีละวัฒน์. (2559). การพัฒนาบัณฑิตให้เป็นมืออาชีพ: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University, ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ ศิลปะ*, 9(1), 483-500.
- ชัยนันต์ ไชยเสน. (2560). การพัฒนาการเรียนรู้แบบบูรณาการควบคู่การทำงาน ด้วยนวัตกรรมการสอนแบบใหม่กรณีศึกษารายวิชาการดำเนินงาน และการจัดการธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม. คณะการ บริการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต. *วารสารปัญญาวิวัฒน์*, 9(3), 266-276.
- เครือข่ายสหกิจศึกษาภาคใต้ตอนบน. (2561). *คู่มือการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ สหกิจศึกษาเครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาภาคใต้ตอนบน*. ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

- นฤมล เพ็ชรสุวรรณ และรุจิร ภู่อาระ. (2558). การพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ตามความต้องการของสถานประกอบการ โดยใช้ Backward Design. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์น เอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 5(3), 65-76.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2551). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มนตรี.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- อลงกต ยะไวยักษ์ และคณะ. (2562). การพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยการสร้างสภาวะแวดล้อม การเรียนด้วยการทำงานในสภาพจริง. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.